

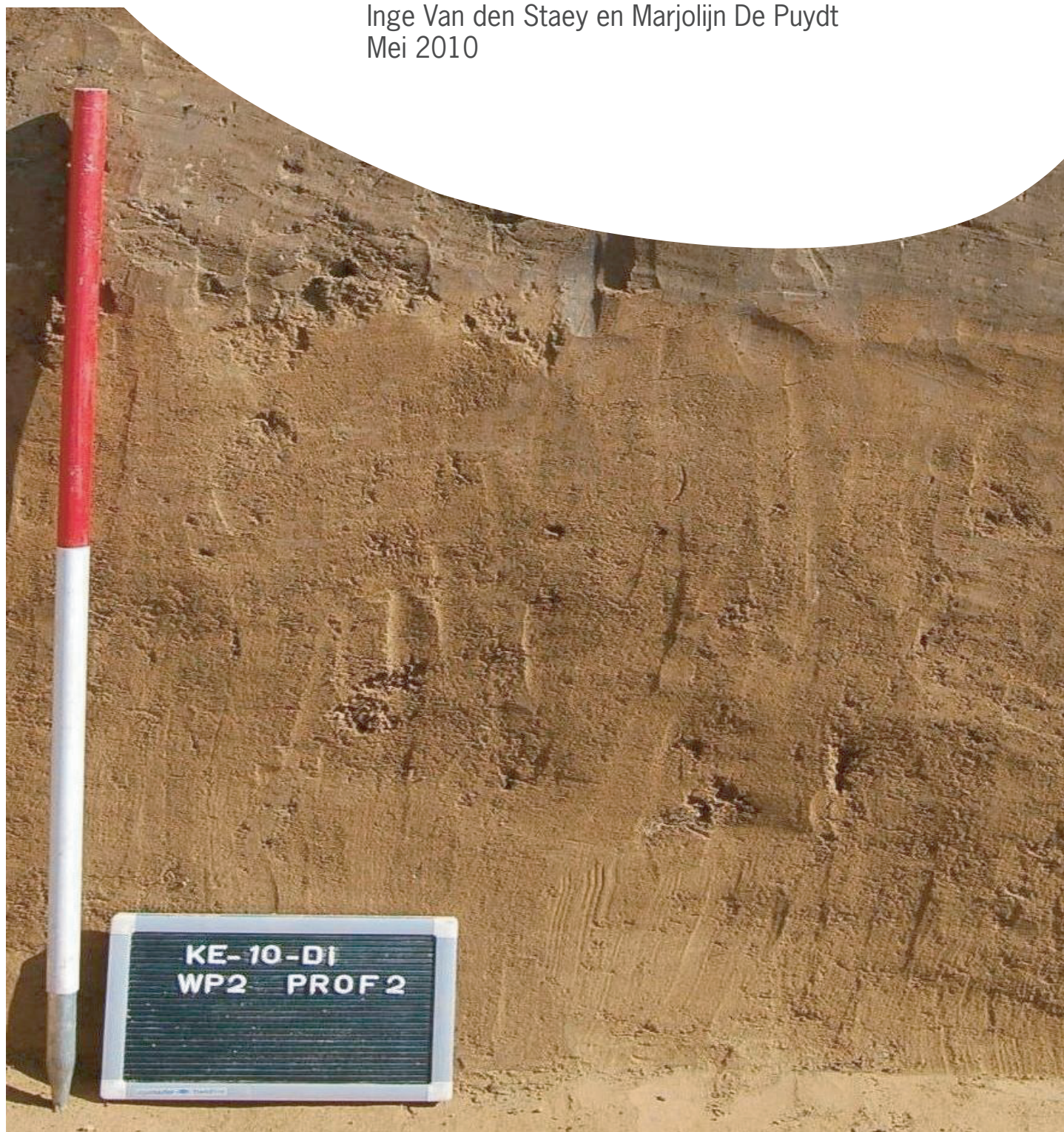

RAPPORT 91

Archeologische opgraving aan de Diepestraat te Kesselt (Lanaken)

Onderzoek uitgevoerd in opdracht van Dhr. Haesen

Inge Van den Staey en Marjolijn De Puydt
Mei 2010

ARON-RAPPORT 91

ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING AAN DE DIEPESTRAAT TE KESSELT (LANAKEN)

ONDERZOEK UITGEVOERD IN OPDRACHT VAN DHR. HAESSEN

Inge Van den Staey en Marjolijn De Puydt

Sint-Truiden
2010

Colofon

ARON rapport nr 91 – Archeologische opgraving aan de Diepestraat te Kesselt (Lanaken)

Opdrachtgever:	Johan Haesen
Projectleiding:	Elke Wesemael
Uitvoering veldwerk:	Dries Paumen en Marjolijn De Puydt
Auteurs:	Inge Van den Staey en Marjolijn De Puydt
Foto's en tekeningen:	ARON bvba (tenzij anders vermeld)

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden veeleenvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba

Archeologisch Projectbureau
Diesterstraat 44, bus 201
3800 Sint-Truiden
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel/fax: 011/72.37.95

Inhoudstafel

Inleiding	1
1. Het onderzoeksgebied	1
1.1 Algemene situering	1
1.2 Historische achtergrond	2
1.3 Vroeger archeologisch onderzoek	4
2. Het archeologisch onderzoek	5
2.1 Doelstelling	5
2.2 Verloop	5
2.3 Methodiek	5
3. Onderzoeksresultaten	6
3.1 Bodemopbouw	6
3.2 De archeologische sporen	6
3.3 De vondsten	6
Conclusie en aanbevelingen	7
Bijlagen	
Bijlage 1: Administratieve gegevens	
Bijlage 2: Lijst met afkortingen	
Bijlage 3: Fotolijst	
Bijlage 4: Profiel 2	

Inleiding

Naar aanleiding van de bouw van een loods aan de Diepestraat te Kesselt (Lanaken), achtte de Zuid-Oost-Limburgse Archeologische Dienst (ZOLAD+) een definitieve opgraving noodzakelijk. De geplande werkput mat 20 bij 45 m. De sporen die verstoord werden door de graafwerkzaamheden dienden te worden opgegraven. De sporen die aan het licht kwamen maar niet verstoord zouden worden door de werkzaamheden werden enkel geregistreerd.

Het onderzoek werd uitgevoerd op 19 mei 2010 door het archeologisch projectbureau ARON bvba uit Sint-Truiden in opdracht van Dhr. Haesen. De vergunning werd onder dossiernummer nr. 2010/157 aan Marjolijn De Puydt toegekend.

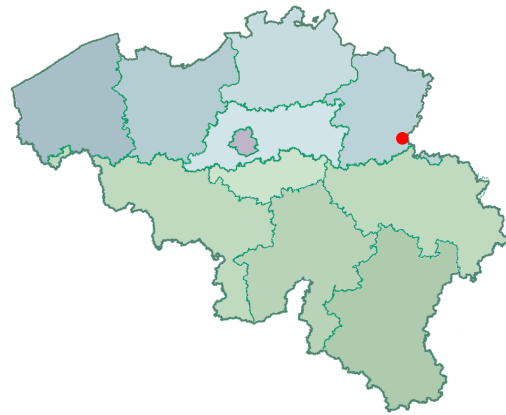

Fig.1: Kaart van België met aanduiding van het onderzoeksgebied. (Bron: NGI 2002)

1. Het onderzoeksgebied

1.1 Algemene situering

Het onderzoeksgebied ligt in het noorden van de huidige dorpskern van Kesselt, op ca. 700 m van de parochiekerk en 500 m ten westen van het Albertkanaal. Het terrein ligt aan de oostzijde van de Diepestraat en omvat de perceelsnummers 457L en 458C (Kadaster Lanaken, 5de afdeling, sectie C) (Fig. 2).

Fig. 2: Kleurenorthofoto met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood). Schaal 1:5000 (Bron: AGIV)

Het te onderzoeken gebied wordt door de bodemkaart gekenmerkt door een droge leembodem zonder profielontwikkeling (Abp) en een droge leembodem met textuur B horizont (Aba1) (Fig. 3). Het terrein situeert zich aan de rand van een klein plateau, naar het noorden toe afhellend naar het Hezerwater,. Het terrein was tot voor de bodemingreep in gebruik als landbouwgrond.

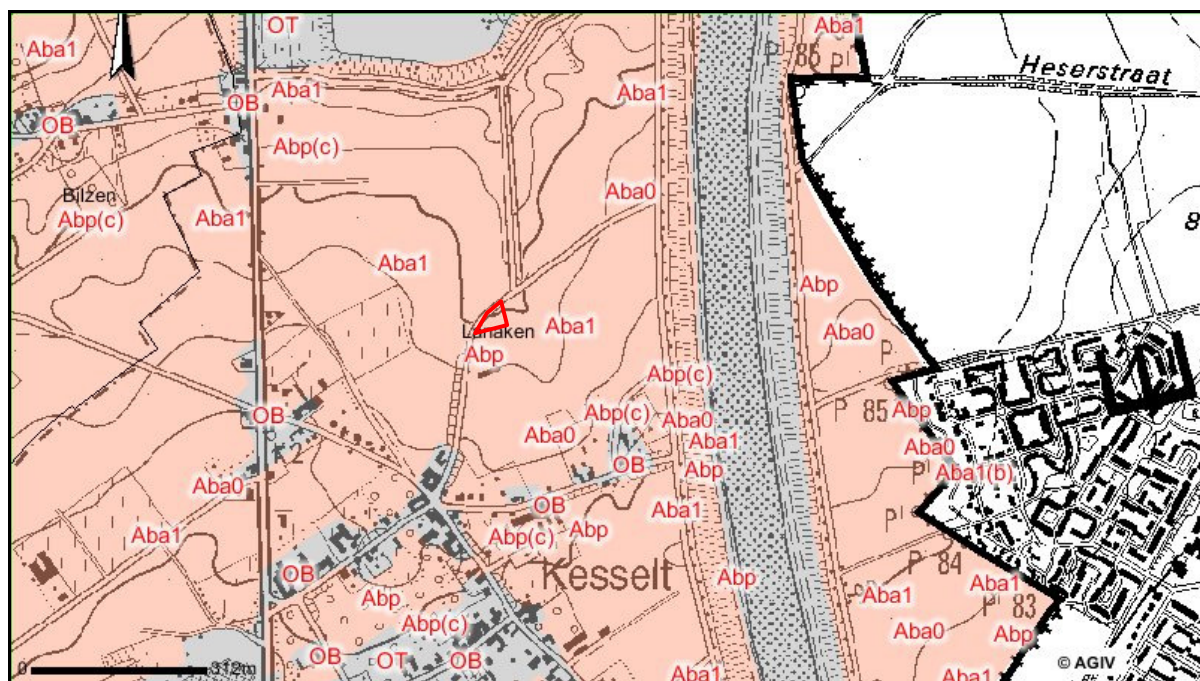

Fig. 3: Topografische bodemkaart met aanduiding van het doelgebied (rood). Schaal 1:10000 (bron: AGIV)

1.2 Historische achtergrond

Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, die op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778) opgenomen werd (Fig. 4), is het moeilijk om het terrein exact aan te duiden omdat de verhoudingen van deze kaart niet helemaal kloppen. Ook staan nog niet alle huidige wegen op de kaart.

De kaart toont wel duidelijk aan dat Kesselt in de late 18de eeuw een straatdorp was en dat het projectgebied in deze periode hoogst waarschijnlijk in gebruik genomen was als landbouwgrond.

Fig. 4: Detail uit de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden uit 1841 met aanduiding van het prospectiegebied (rood, bij benadering) (Bron: Koninklijke Bibliotheek van België)

Op de Atlas van de Buurtwegen (Fig. 5) uit 1841 is de huidige vorm van Kesselt reeds duidelijk te herkennen. Ook is op deze kaart duidelijk te zien dat er zich in de omgeving van het onderzoeksgebied meerdere wegen bevinden. Deze wegen zijn ook duidelijk merkbaar op een topografische kaart van 1891 (Fig. 6). Heel wat van die wegen zijn in het huidige landschap verdwenen. Dit omwille van de grootschalige ruilverkaveling aan het einde van vorige eeuw, die een

groot deel van de historische gelaagdheid in het landschap uitwiste, o.a. ook een groot aantal van de oude veldwegen. Op de orthofoto zijn deze wegen evenwel nog enigszins op te sporen.

Ook op beide historische kaarten staat het onderzoeksgebied aangeduid als landbouwgebied. Op de topografische kaart van 1891 is te merken dat het terrein oorspronkelijk aan de westzijde van een top lag. Dit zou erop kunnen wijzen dat bepaalde lagen in de loop der tijd geërodeerd zijn. Dit wordt bevestigd door onze waarnemingen (*infra*) van sterke erosie op het hoogste deel van het onderzoeksgebied.

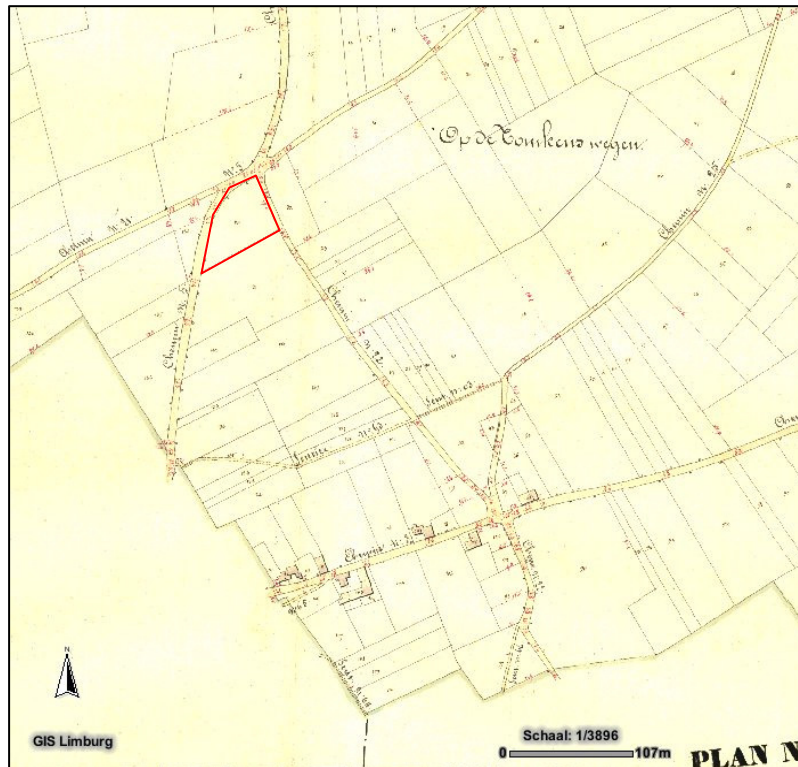

Fig. 5: Detail uit de Atlas van de Buurtwegen uit 1841 met aanduiding van het doelgebied. (bron: GIS Provincie Limburg)

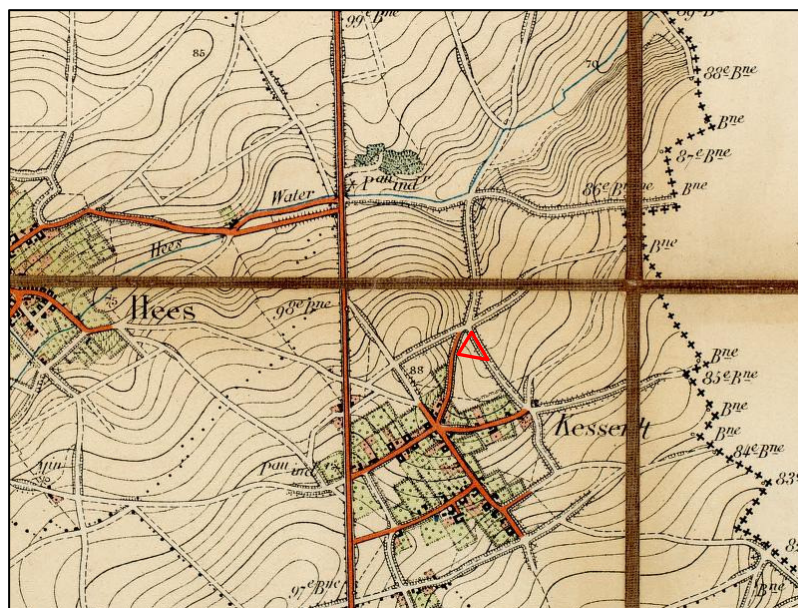

Fig. 6: Detail uit de Carte IGN uit 1891 met aanduiding van het doelgebied. (bron: Patrimoine cartographique de Wallonie)

1.3 Vroeger archeologisch onderzoek

Van het projectterrein zelf zijn geen archeologische vondsten bekend. In de onmiddellijke omgeving werden wel een aantal archeologische vondsten aangetroffen (Fig. 7). Het gaat voornamelijk om losse vondsten, voornamelijk uit de Gallo-Romeinse periode¹. Deze vondsten werden aangetroffen naar aanleiding van de verbreding van het Albertkanaal in de jaren '80 van vorige eeuw. Belangrijk te vermelden hier is CAI 55367 ten oosten van het te onderzoeken terrein. Hier werd naast enkele kuilen met ijzertijdscherven ook een uit de Romeinse tijd genivelleerde *tumulus* aangetroffen.

Ook voor oudere resten heeft het gebied potentieel. Uit archeologisch onderzoek in het verleden is immers gebleken dat er intensieve bewoning en landbouwactiviteiten vast te stellen zijn vanaf het Neolithicum in de hoger gelegen leemgebieden van zuidelijk Haspengouw.

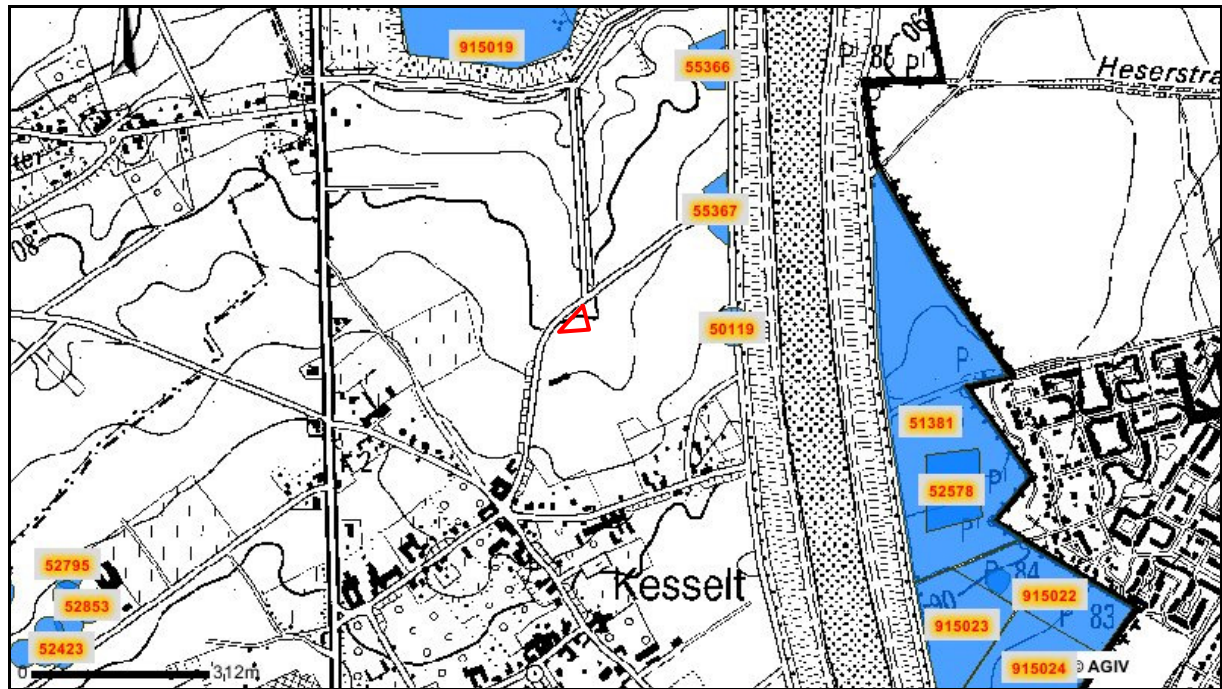

Fig. 7: Detail uit de centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van de omliggende vindplaatsen. Schaal: 1:10000 (bron: AGIV)

¹ CAI 55366

2. Het archeologisch onderzoek

2.1 Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek bestond uit het begeleiden van de graafwerkzaamheden. Enkel die plaatsen waar de graafwerken dieper gaan dan het eerste archeologische sporenvak zouden worden opgegraven (oostzijde). De gebieden waar enkel de teelaarde wordt afgegraven en waar sporen aan het licht komen zouden worden geregistreerd.

2.2 Verloop

Voorafgaandelijk aan het onderzoek werd op naam van Marjolijn De Puydt een vergunning voor een opgraving bij het Agentschap Ruimte en Erfgoed, Onroerend Erfgoed² aangevraagd. Deze vergunning werd op 12 mei 2010 afgeleverd onder dossiernummer 2010/157. De vergunning voor het gebruik van een metaaldetector werd afgeleverd onder dossiernummer 2010/157 (2).

Het onderzoek, in opdracht van de heer Haesen, werd op 19 mei uitgevoerd door Dries Paumen en Marjolijn De Puydt. Elke Wesemael was projectverantwoordelijke. De eigenaar van het te verkavelen gebied stond in voor het leveren van een kraan met machinist. De machinist was Yves Jans, werkzaam voor het bedrijf Roebben, J..

2.3 Methodiek

Het onderzoeksgebied had een totale oppervlakte van 900 m². In een eerste fase werd de werkput overal even diep afgegraven. Daarna werd het oostelijke deel van de werkput verdiept tot op de diepte die stond aangeduid op de bouwplannen.

Om een inzicht te krijgen in de bodemopbouw werden er twee delen van het zuidelijke profiel opgeschaafd, gefotografeerd en ingetekend.

Alle vaststellingen die tijdens het onderzoek werden gedaan, werden bijeengebracht in een databank die een fotolijst en een vondstenlijst bevat. Het dagrapport werd gedigitaliseerd.

² Tot voor kort het Agentschap R-O Vlaanderen.

3. Onderzoeksresultaten

3.1 Bodemopbouw

Volgens de bodemkaart wordt het onderzoeksgebied gekenmerkt door een droge leembodem zonder profielontwikkeling (Abp) en een droge leembodem met textuur B horizont (Aba1).

De bodem bestaat uit een ca. 30 cm dikke, donkerbruine bouwvoor. Direct hieronder bevond zich een losse laag licht grijsbruin *colluvium* met een minimum dikte van 80 cm. Onder het colluvium bevond zich de licht bruine B-horizont en de C-horizont die gekenmerkt werd door licht bruingele kalkhoudende leem.

In het zuidelijke deel van de werkput, waar de twee profielen zijn gedocumenteerd, komt er nog een dikke ophogingslaag voor. Ze bevindt zich tussen de bouwvoor en het *colluvium*. Deze ophogingslaag is maximum 95 cm dik en bevatte veel houtskool, evenals enkele brokken baksteen. De ophogingslaag is er waarschijnlijk gekomen bij de aanleg van de reeds bestaande loods die zich op enkele meters ten zuiden van de bouwput bevindt.

3.3 De archeologische sporen

Er werden tijdens het onderzoek geen archeologische sporen aangetroffen.

3.4 De archeologische vondsten

Er zijn enkele fragmenten aardewerk gerecupereerd tijdens de aanleg van de werkput. Ze waren allemaal afkomstig uit het *colluvium*. Één fragment is te dateren na 1300. De andere fragmenten zijn post-middeleeuws.

Conclusie en aanbevelingen

Op 19 mei 2010 werd door ARON bvba aan de Diepestraat te Kesselt in opdracht van Dhr. Haesen een vlakdekkend archeologisch onderzoek uitgevoerd. In het kader van dit onderzoek werd een werkput aangelegd met een oppervlakte van ca. 900 m².

Tijdens het onderzoek werden geen archeologische sporen en geen relevante vondsten aangetroffen.

Op basis van de resultaten van de archeologische begeleiding wordt voor het onderzoeksgebied dan ook geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Bovenstaande aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegd gezag, zijnde de ZOLAD+ en de afdeling Ruimte en Erfgoed van het Agentschap Ruimtelijke Ordening. Een definitieve beslissing tot het al of niet uitvoeren van een vervolgonderzoek ligt dan ook bij dit bevoegd gezag.

Indien U nog vragen heeft, kan u steeds contact opnemen met de ZOLAD+ (Tim Vanderbeken) bevoegde erfgoedconsulente van het Agentschap R-O Vlaanderen, Ruimte en Erfgoed (Ingrid Vanderhoydonck).

Agentschap R-O Vlaanderen, Ruimte en Erfgoed
Vlaams Administratief Centrum
Koningin Astridlaan 50 bus 1
3500 Hasselt
tel. 011/74.21.18
gsm 0473/943.928
Ingrid.vanderhoydonck@rwo.vlaanderen.be

Tim Vanderbeken
ZOLAD+
Maastrichtersteenweg 2b
3770 Riemst
tel. 012/440 380
gsm 0473/ 96 48 80
tim.vanderbeken@zolad.be

Bijlagen

Administratieve gegevens

Projectcode:	KE-10-DI
Opdrachtgever:	Dhr. Johan Haesen Smisstraat 52 3620 Lanaken
Opdrachtgevende overheid:	R-O Vlaanderen, Entiteit Onroerend Erfgoed
Dossiernummer vergunning:	2010/157
Vergunninghouder:	De Puydt Marjolijn
Aard van het onderzoek:	Opgraving
Begin vergunning:	17 mei 2010
Einde vergunning:	Einde der werken
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Lanaken
Deelgemeente:	Kesselt
Adres:	Diepestraat
Kadastrale gegevens:	Percelen 457L en 458C (Kadaster Lanaken, 5 ^{de} afdeling, sectie C)
Coördinaten:	X : 238908.56, Y: 171123.85
Totale oppervlakte:	900 m ²
Te onderzoeken:	900 m ²
Bodem:	Aba1 en Abp
Archeologisch depot:	ZOLAD+ Maastrichtersteenweg 2b 3770 Riemst

Kleur:

Blauw	BL
Bruin	BR
Donker (kleur)	DO
Geel	GE
Gevlekt	VL
Grijs	GR
Groen	GRO
Leemkleurig	LE
Licht (kleur)	LI
Mergelkleur	ME
Oranje	OR
Paars	PA
Roest(kleurig)	ROE
Rood	RO
Wit	WI
Zwart	ZW

Samenstelling:

Baksteen	Ba
Breuksteen	Bs
Grind	Gr
Hout	Ho
Houtskool	Hk
Kalk	Ka
Kalksteen	Ks
Kei	Kei
Kiezel	Kz
Klei	Kl
Leem	Le
Leisteen	Lei
Mergel	Me
Moederbodem	Moe
Mortel	Mo
Natuursteen	Ns
Dakpan	Dp
Silex	Si
Slak	Sl
Steenkool	Sk
Verbrand	Vb
Zand	Za
Zandsteen	Zs
Zavel	Zv
IJzeroxide	Fe
Fosfaat (groene band)	Ff
Mangaan	Mn

Hoeveelheid:

Zeer weinig	zw
Weinig	w
Matig	m
Veel	v
Zeer veel	zv

Periodes:

Bronstijd	BRONS
- Vroege Bronstijd	BRONSV
- Midden Bronstijd	BRONSM
- Late Bronstijd	BRONSL
IJzertijd	IJZ
- Vroege IJzertijd	IJZV
- Midden IJzertijd	IJZM
- Late IJzertijd	IJZL
Romeins	ROM
- Vroeg Romeins	ROMV
- Midden Romeins	ROMM
- Laat Romeins	ROML
Middeleeuwen	MID
- Vroege Middeleeuwen	MIDV
- Volle Middeleeuwen	MIDH
- Late Middeleeuwen	MIDL
- Post Middeleeuwen	MIDP

Materiaalcategorie:

Glas	GL
Keramiek	AW
Metaal	MET
Mortel	MOR
Organisch	ORG
Pleisterwerk	PLW
Terracotta	TC
Steen	ST

Aardewerk:

Dikwandig (ROM)	DW
Dikwandig amfoor (ROM)	AM
Dikwandig dolium (ROM)	DO
Dikwandig wrijfschaal (ROM)	MO
Gebronsd (ROM)	GB
Geglazuurd (MID)	+ GL
Geverfd (ROM)	GV
Gladwandig (ROM)	GW
Grijsbakkend (MID)	GRIJS
Handgevormd	HA
Kurkwaar	KU
Maaslands witbakkend (MID)	MAASL
Maaslands roodbakkend (MID)	MAASL2
Pompejaans rood (ROM)	PR
Porselein	PORS
Protosteengoed (MID)	PSTG
Roodbakkend (MID)	ROOD
Roodbeschilderd (MID)	RBESCH
Ruwwandig (ROM)	RW
Steengoed (MID)	STG
Terra nigra (ROM)	TN
Terra rubra (ROM)	TR
Terra sigillata (ROM)	TS
Waaslands (ROM)	WGR
Waaslands rood (ROM)	WRD
Witbakkend (MIDP)	WIT

Fotolijst

DSC-nr.	Soort opname	Spoornr.	Beschrijving	uit
590	Werkfoto	/	Terrein bij het begin van de opgraving	ZW
591	Werkfoto	/	Terrein bij het begin van de opgraving	ZW
592	Werkfoto	/	Landschapsfoto genomen vanuit de N hoek van de WP	ZO
593	Werkfoto	/	Landschapsfoto genomen vanuit de N hoek van de WP	Z
594	Werkfoto	/	Landschapsfoto genomen vanuit de N hoek van de WP	ZW
595	Werkfoto	/	Landschapsfoto genomen vanuit de N hoek van de WP	W
596	Werkfoto	/	Landschapsfoto genomen vanuit de N hoek van de WP	NW
597	Werkfoto	/	Landschapsfoto genomen vanuit de N hoek van de WP	N
598	Werkfoto	/	Landschapsfoto genomen vanuit de N hoek van de WP	NO
599	Werkfoto	/	Landschapsfoto genomen vanuit de N hoek van de WP	O
600	Werkfoto	/	Landschapsfoto genomen vanuit de N hoek van de WP	ZO
601	Profiel	/	Profiel 1	N
602	Profiel	/	Profiel 1	N
603	Profiel	/	Profiel 1	N
604	Werkfoto	/	Aanleg vlak	ZW
605	Werkfoto	/	Aanleg vlak	ZW
606	Werkfoto	/	Aanleg vlak	N
607	Profiel	/	Profiel 2	N
608	Profiel	/	Profiel 2	N
609	Profiel	/	Profiel 2	N
610	Profiel	/	Profiel 2	N

Bouwvoor	
Opvangslaag	
Colluvium	
B-Horizont	

Profiel 2

	KESSELT DIEPESTRAAT		Onderwerp Profiel	Veldtekening Datum	ARON bvba mei 2010
	KE-10-DI		Schaal 1 : 20	